

Praktische handvatten voor de verantwoorde inzet van AI in de zorg

Brancheorganisaties Zorg presenteert de Handreiking AI en het bijbehorende Overzicht wet- en regelgeving: twee hulpmiddelen om verantwoord te innoveren en te voldoen aan de wettelijke eisen voor AI in de zorg. Relevante regelgeving is overzichtelijk bijeengebracht en vertaald naar concrete handvatten voor de praktijk.

Gefundeerd in wet- en regelgeving

Overzicht wet- en regelgeving AI

De relatie tussen AI-wetgeving en de bestaande en aankomende regulering in de zorg is complex. Daarom is een overzicht van wet- en regelgeving opgesteld. Dit overzicht bundelt de belangrijkste wet- en regelgeving, vertaalt juridische eisen naar een praktische tool en laat zien welke verplichtingen voor wie gelden bij inkoop, gebruik en ontwikkeling van AI in de zorg.

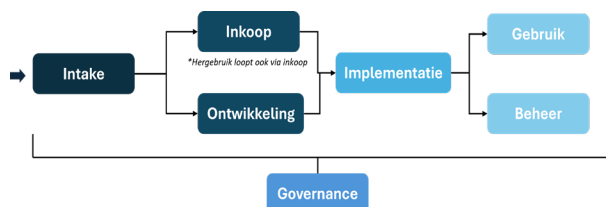
... vertaald naar de praktijk

Handreiking AI

De handreiking geeft uitleg over het bepalen van de eisen waaraan een AI-systeem moet voldoen, het inrichten van de organisatie voor verantwoord AI-gebruik en de belangrijkste aandachtspunten bij het inkopen, ontwikkelen, gebruiken en beheren van AI-systemen.

De handreiking volgt de gehele AI-levenscyclus en bevat onder meer praktijkvoorbeelden, checklists en best practices.

Per hoofdstuk is aangegeven voor welke rollen binnen de organisaties de informatie het meest relevant is.

Gericht op een brede doelgroep

ALLE ORGANISATIES

De handreiking en het Overzicht wet- en regelgeving zijn bedoeld voor leden van de bij de BoZ aangesloten branches, ongeacht de omvang en ongeacht of zij AI willen toepassen, inkopen of zelf willen ontwikkelen.

ALLE AI-SYSTEMEN

De inhoud is relevant voor alle type AI-systemen. Van specifiek ontwikkelde toepassingen tot generieke taalmodellen en chatbots en van inzet in het primaire zorgproces tot ondersteunende functies zoals HR of administratie.

ALLE MEDEWERKERS

De handreiking is opgebouwd rondom de informatiebehoefte van verschillende rollen die bij de inzet van AI betrokken zijn, zoals beleidsmakers, inkopers, AI-eigenaren, eindgebruikers en ontwikkelaars en beheerders.

Waarom een handreiking AI?

De handreiking is ontwikkeld om zorgorganisaties te ondersteunen bij het verantwoord inzetten van AI, met aandacht voor risico's, ethische aspecten en wettelijke verplichtingen. De inhoud is gebaseerd op praktijkinzichten, de stand van de techniek en geldende wet- en regelgeving per mei 2026. Waar mogelijk wordt aangesloten op bestaande hulpmiddelen en wordt verwezen naar relevante externe bronnen.

De Handreiking AI is uitsluitend beschikbaar gesteld aan de leden van de BoZ koepels en hun medewerkers.

Aan de slag met AI in de zorg

Deze pagina biedt een beknopt overzicht van de belangrijkste stappen en aandachtspunten uit de Handreiking AI. Per onderdeel is aangegeven in hoeverre deze voortkomen uit verplichtingen, specifiek gelden voor hoog-risico AI, of dienen als praktische aanbeveling voor verantwoorde toepassing in de zorg.

● = Verplicht ● = Verplicht bij hoog-risico ● = aanbevolen

AI-wetgeving

Zorgorganisaties moeten eerst bepalen wat een AI-systeem is, welk risico het heeft en welke rol zij zelf hebben om te weten welke eisen gelden.

1. Herken of het AI is
2. Bepaal de risicoklasse
3. Stel rol organisatie vast

Beoogd gebruik is cruciaal. Zorggerelateerd of generiek gebruik hebben bijvoorbeeld een ander risico.

Inkoop van AI

Bij het inkopen van AI moet je goed begrijpen wat je koopt en duidelijke afspraken maken met de leverancier.

- Leg afspraken vast over data, updates van het systeem en ondersteuning
- Definieer gebruiksdoel (wat ga je ermee doen?)
- Vraag documentatie, prestaties en beperkingen op
- Betrek zowel uitvoering als toetsing (privacy/security)
- Generieke AI (zoals chatbots) vraagt extra scherpte

Governance & organisatie

Voor verantwoord AI-gebruik moet een organisatie basisstructuur, rollen en processen inrichten, proportioneel naar omvang en risico.

- AI-geletterdheid en borgen transparantie
- Bijhouden AI-register, borgen besluitvorming en inrichten meldproces
- Rollen: besluitvorming – toetsing – uitvoering
- Kleine organisatie = combineren rollen | Grote organisatie = meer scheiding
- Oprichten van een AI-board helpt overzicht te houden

Ontwikkeling van AI

Zelf ontwikkelen of aanpassen van AI maakt een organisatie (mogelijk) verantwoordelijk als aanbieder met extra verplichtingen.

- Bepaal beoogd gebruik
- Documenteer werking, data en beperkingen
- Richt risico- en kwaliteitsmanagement in
- Valideer vóór gebruik (technisch + in praktijk)
- Overweeg: zelf bouwen vs. inkopen

Gebruik van AI

Eindgebruikers spelen een cruciale rol: AI moet kritisch gebruikt worden en mag professionele beoordeling nooit vervangen.

- Transparant richting cliënt waar relevant (bijv. informeren over AI-gebruik en afhankelijk van de situatie toestemming of uitleg bij impact)
- Meld afwijkingen, fouten en incidenten
- Menselijk toezicht blijft essentieel
- Begrijp doel, werking en beperkingen van AI
- Beoordeel output kritisch (geen blind vertrouwen)

Beheer van AI

Na implementatie moet AI continu gemonitord en beheerst worden, inclusief wijzigingen en uitfasering.

- Wijzigingen = opnieuw beoordelen (herclassificatie)
- Zorg voor beveiliging en duidelijk eigenaarschap
- Monitor prestaties (bijv. fouten, afwijkingen)
- Houd logs en incidenten bij
- Plan tijdige stopzetting (end-of-life)